

A M A G Y A R K Ö Z T Á R S A S Á G N E V É B E N !

A Debreceni Ítéltábla a Wallyné Ügyvédi Iroda (9021 Győr, Baross G. u. 30.; ügyintéző: Wally Tiborné dr. ügyvéd) által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek -, a Dr. Zeke Ügyvédi Iroda (4024 Debrecen, Liszt Ferenc u. 4.; ügyintéző: Dr. Zeke László ügyvéd) által képviselt alperes neve (alperes címe) alperes ellen, ingók kiadása iránt indított perében, a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság 2009. szeptember 30. napján meghozott 7.G.40.112/2009/7. sorszámú ítéletével szemben, az alperes által 9. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán, a 2010. március 17. napján tartott nyilvános tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg 15 napon belül a felperesnek 250 000 (Kettőszázötvenezer) Ft perköltséget és az államnak - külön felhívásra - 900 000 (Kilencszázezer) Ft feljegyzett fellebbezési eljárási illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s :

A felperes tulajdonát képezi 2 db John Deere gyártmányú, 6520 típusú mezőgazdasági vontató; az egyik alvázszáma1...., a motorszáma1 pedig; a másik vontató alvázszáma2; míg a motorszáma2 A mezőgazdasági vontatók értéke egyenként 12 500 000 Ft, amelyek jelenleg az alperes birtokában vannak, a birtoklást megalapozó, írásban megkötött szerződés nélkül. A vontatók törzskönyvei pedig a felperesnél találhatók.

A 2009. január 9. napja óta felszámolás alatt álló felperes képviseletében annak felszámolója felszólította az alperest a mezőgazdasági vontatók kiadására. Azt azonban az alperes jogi képviselője a 2009. március 25. napján írt levelével arra hivatkozással megtagadta, hogy azok kézi zálogban vannak az alperesnél.

A felperes az alperessel szemben előterjesztett kereseti kérelmében a két darab ... mezőgazdasági vontató 25 000 000 Ft értékben történő kiadását kérte.

Az alperes a kereset elutasítását kérte, vitatva a követelés jogalapját. A perben előterjesztett védekezése szerint óvadék jogcímén tartja magánál a mezőgazdasági vontatókat a felperessel szemben fennálló követelése biztosítékaként. Álláspontja szerint a gépek visszatartása részéről azért jogszerű, mert azok kiadása esetén a felek között 2008. január 21. napján létrejött takarmánykukorica fedezetű technológiai integrációs szerződés felperesi teljesítésének elmaradása esetére a megtermelt terményre kikötött opciót részben

kompenzáló biztosítékát is elveszítené. A pert megelőző - felperes felszámolójával lefolytatott - egyeztetés során pedig az alperes arra hivatkozott, hogy a felperes kézi zálogba adta számára a két vontatót.

Az elsőfokú bíróság a keresettel egyezően arra kötelezte az alperest, hogy bocsássa a felperes birtokába a két mezőgazdasági vontatót, egyenként 12 500 000 Ft értékben. Kötelezte továbbá alperest a felperes perköltségének, valamint az államnak járó illetéknek a megtérítésére is. Az ítéletének indokolásában megállapította, hogy az alperest terhelte volna a bizonyítási kötelezettség abban a tekintetben, hogy a mezőgazdasági vontatók birtokban tartására érvényes jogcímmel rendelkeznek. Ennek a kötelezettségének azonban az alperes a mulasztás jogkövetkezményeire történő figyelmeztetést is tartalmazó bírósági felhívásban foglaltak ellenére nem tett eleget. A felperes elismerte, hogy a perbeli esetben a mezőgazdasági vontatók kézizálogba adására került sor, a megállapodást azonban a felek nem foglalták írásba.

Az alperes pedig - az elsőfokú bíróság megállapítása szerint - önkényesen nem minősíthette át a kézizálogot óvadékká, de - még ha ezt meg is tehette volna - akkor sem lenne érvényes a szerződésük (mint más dolgon alapuló óvadékra vonatkozó megállapodás), mert az nem írásban jött létre. Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy az alperes oldalán nincs olyan érvényes jogcím, amelynek alapján a vontatókat a birtokában tarthatná, mert írásbeli szerződés a felek között nem jött létre, és a mezőgazdasági vontatók óvadék tárgyai nem lehettek. Ezért megállapította, hogy a felperes a Ptk. 98.§-a alapján igényt tarthatott a mezőgazdasági vontatók birtoklására, az alperes pedig azokat a Ptk. 193.§-ának (1) bekezdése szerint, mint jogalap nélküli birtokos köteles számára kiadni.

Az alperes az ítélet elleni fellebbezésében, a sérelmezett határozat hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítását, vagy az ítéletnek a javára történő megváltoztatását kérte.

Vitatta az elsőfokú bíróságnak azt a megállapítását, hogy a felek között nem jött létre érvényes megállapodás az óvadékra (is) vonatkozó kötelező alakisági szabály megsértésére tekintettel. Hangsúlyozta, hogy a felek ugyan külön okiratban szerkesztett megállapodást valóban nem kötöttek, a felperes azonban arra vonatkozóan ajánlatot tett, amelyet az alperes elfogadott. Az e nyilatkozatokat tartalmazó két levelet pedig a jogi képviselője benyújtotta a bírósághoz a 2009. július 3. napján érkezett beadványához mellékelt feljelentésével a nyomozóhatósághoz. Kifogásolta, hogy a megyei bíróság megállapítása szerint a perbeli mezőgazdasági vontatók nem lehettek óvadék tárgyai. Álláspontja szerint a Ptk-ban felsorolt „más dolog” kifejezés azt kifejezetten lehetővé tette, kizáró rendelkezés hiányában. Hivatkozott arra, hogy a per során csatolta a feljelentését, amely részletes tényállást tartalmazott a vontatók birtokába kerülésére vonatkozóan és azt a felperes sem vitatta. Mivel pedig a büntetőeljárás még folyamatban van, nem várható el tőle, hogy a még nem tisztázott büntetőügyi tényállást a hatóság helyett ő „bizonyítsa”.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében - lényegében annak helyes indokai alapján - az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte.

A fellebbezés nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a tényállást a felperes keresetének elbírálásához szükséges, jelentős tényeket illetően teljes körűen feltárta és azt helyesen állapította meg. Az ítélet tábla helytállónak találta az abból levont jogi következtetéseket is és annak indokaival is mindenben egyetértett. Az alperes fellebbezése ugyanakkor nem tartalmazott olyan tényre, vagy körülményre hivatkozást, amely annak a megállapítására adhatott volna alapot, hogy az elsőfokú bíróság a jogvita eldöntése szempontjából lényeges tényeket illetően a tényállást tévesen, vagy pontatlanul állapította volna meg, vagy lényeges eljárási szabályt sértett. Ezért a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét - lényegében a saját helyes indokai alapján - hagyta helyben, a Pp. 253.§ (2) bekezdése szerint, azonban hivatkozással a Pp. 254.§ (3) bekezdésére is.

A fellebbezésben foglaltakra tekintettel azonban az ítélet tábla kiemeli a következőket: Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy az alperes a Pp. 141.§ (2) és (6) bekezdésére történt figyelmeztetés ellenére sem bizonyította az elsőfokú eljárás során, hogy a mezőgazdasági vontatók birtokban tartására érvényes jogcímmel rendelkezik. A Pp. 235.§ (1) bekezdésének második mondata szerint a fellebbezésben új tény állítására, illetve új bizonyíték előadására akkor kerülhet sor, ha az új tény, vagy az új bizonyíték az elsőfokú határozat meghozatalát követően jutott a fellebbező tudomására. A fellebbezésben állított az az új tény azonban, miszerint a felek között az írásbeli szerződés két okiratban jött létre, a törvényi feltételek hiányában a másodfokú eljárásban már nem volt felhozható, azt ugyanis az elsőfokú eljárásban kellett volna az alperesnek előadnia, mivel az alperes maga sem állította - de a rendelkezésre álló iratok alapján nem is lenne megállapítható -, hogy ez a tény az alperesnek csak utólag jutott a tudomására. Az alperes egyébként - fellebbezési állításával ellentétben - az opcióval biztosított termény más részére történt eladása miatt 2009. június 21-én benyújtott büntető feljelentéséhez mellékelte okiratokat a jelen peres eljárásban nem is csatolta, a feljelentésben pedig említés sem történt óvadéki szerződésről.

Az óvadék, mint dologi biztosíték, a zálogjog egyik fajtája, amelynek külön szabályozását annak speciális tárgya, illetve az ebből eredő eltérő kielégítési szabályok indokolják. E jogintézmény esetében a felek abban állapodnak meg, hogy a jogosult a részére átadott óvadékból közvetlenül kielégítést kereshet, ha a kötelezett nem, vagy nem szerződésszerűen teljesít. A jogosult tehát a szerződésszegéskor nyomban rendelkezhet az óvadékkal, abból közvetlenül - a bírói út igénybe vétele nélkül - kielégítést kereshet. A Ptk. 270.§ (1) bekezdése azonban akként rendelkezik, hogy ha az óvadék tárgya a törvényben felsoroltakon kívül más dolog, akkor arra a zálogjog szabályait kell alkalmazni. Ezért, ha az óvadék tárgya a felek megállapodása szerint más dolog, úgy azt nem óvadéknak, hanem zálogtárgynak kell tekinteni. A mezőgazdasági vontatókra, mint más dolgokra tehát nem az óvadék, hanem a zálogjog szabályai az irányadóak. Az adott esetben ezért az alperes a birtokában lévő vontatókból közvetlen kielégítést nem kereshetne, hanem az igénye érvényesítésére kizárólag a zálogjogi szabályoknak megfelelően kerülhetne sor, amennyiben írásban létrejött volna a (kézi)zálogszerződés. (A Ptk. 270.§ (1) bekezdésének utaló szabálya ugyanis megelőzi a Ptk. 271/A.§-át, amely szerint az óvadékra egyebekben - a Ptk.254.§ (2) bekezdésében foglaltak kivételével (amely a kötelező írásbeliséget írja elő) - a zálogjogra vonatkozó közös szabályokat kell megfelelően alkalmazni. A mezőgazdasági

vontatókra, mint más dolgokra vonatkozóan tehát kivétel nélkül a zálogjog szabályait kellett alkalmazni, amely szerint csak írásban lehetett (volna) érvényesen megállapodni. Ezért az elsőfokú bíróság lényegében helyesen állapította meg, hogy a vontatók valójában óvadék tárgyai azért nem lehettek, mivel azokat - a megnevezésüktől függetlenül - (kézi) zálogtárgyaknak kellett tekinteni.

Egyetértett az ítéletábra az elsőfokú bíróságnak azzal a megállapításával is, hogy az alperes önkényesen nem minősíthette át a kézizálogot óvadékká. Tény, hogy az alperes a per előtti levezésében még maga is kézizálogszerződésnek tekintette a peres felek között létrejött jogviszonyt (ezt támasztotta alá egyébként az is, hogy részére a gépjárművek törzskönyvei sem kerültek átadásra). Az alperes pedig utóbb, a per során nem is adta semmilyen indokát annak, hogy a kézizálogszerződést miért minősítette át óvadéki szerződésnek, amellet, hogy arra az alkalmazandó jogszabályok sem biztosítottak lehetőséget.

Az alperes a fellebbezésében alaptalanul támadta az elsőfokú bíróságnak a bizonyítási kötelezettség telepítésére vonatkozó rendelkezését is. A büntetőeljárás ugyanis a jelen jogvita eldöntésének nem prejudikális kérdése és a Pp.3.§ (3) bekezdése alapján a polgári perben a jogvita elbírálásához szükséges bizonyítékok rendelkezésre bocsátása a feleket terheli, nem pedig a (büntető) hatóságot.

Azt is tévesen állította az alperes a fellebbezésében, hogy a felperes nem vitatta a vontatók birtokába kerülésére vonatkozó tényelőadását, hiszen a felperes a per során csak annyit ismert el, hogy részéről a vontatók kézizálogba adására került sor, amely megállapodásukat a felek nem foglalták írásba.

Mivel az alperes olyan érvényes jogcímet igazolni nem tudott, amelynek alapján a felperes tulajdonát képező vontatókat továbbra is magánál tarthatná, az elsőfokú bíróság helyesen kötelezte a járművek kiadására, a gépek nem vitás értékének meghatározása mellett.

Az eredménytelenül fellebbező alperes a Pp. 78.§ (1) bekezdése alapján köteles a felperes ügyvédi képviselőjének munkadíjából eredő perköltsége megtérítésére, amelynek összegét az ítéletábra a Pp. 79.§ (1) bekezdése alapján, hivatalból határozta meg, „A bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről” szóló, 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3.§ (2) bekezdésének b) pontja, (5) és (6) bekezdése alapján, figyelemmel az elsőfokú eljárásban is értékelt, a mérsékelt összegben való megállapítás alapjául szolgáló körülményekre is.

A tárgyi illetékfeljegyzési jog kedvezmény miatt le nem rótt feljegyzett fellebbezési eljárási illetéket a peres alperes „Az illetékekről” szóló, többször módosított 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 74.§-ának (3) bekezdése alapján alkalmazandó, „A személyes költségmentesség bírósági eljárásban való alkalmazásáról” szóló 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13.§-ának (2) bekezdése és a Pp. 78.§ (1) bekezdése alapján köteles az államnak megtéríteni.

Debrecen, 2010. március 17.

Erőss Károlyné Dr. Vajvoda Ildikó sk. a tanács elnöke, Dr. Drexlerné Dr. Karcub Edit sk.
előadó bíró, Dr. Szűcs Lajos sk. bíró

A kiadmány hitelül:

-kiadó-